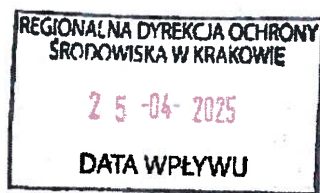

Stanisławice, 24.04.2025

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Krakowie
 ul. Mogilska 25,
 31-542 Kraków

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

**Dotyczy: Planów uruchomienia żwirowni przez firmę Kruszgeo z Rzeszowa w Zakolu Raby
 w Stanisławicach, gmina Bochnia**

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice” zostało założone w celu ochrony środowiska naturalnego w okolicy Stanisławic oraz ochrony mieszkańców przed skutkami ingerencji w środowisko naturalne związanymi z nowymi inwestycjami.

Nasze stowarzyszenie pilnie monitoruje projekt zagospodarowania przestrzennego opracowany przez Gminę Bochnia oraz decyzje wszystkich instytucji w tym zakresie. Jako przedstawiciele mieszkańców naszej miejscowości, gromadzimy wszelkie informacje związane z planowanymi nowymi inwestycjami na terenie naszej wsi.

Na terenie zakola Raby w naszej wsi zostały udokumentowane złoża kruszywa naturalnego. Zaniepokojeni mieszkańcy wielokrotnie zwracali się do Gminy Bochnia z protestami oraz prośbami o wsparcie w tej sprawie. Pierwszy zdecydowany sprzeciw mieszkańcy Stanisławic wyrazili w **2014 roku!** podczas zebrania wiejskiego, na które przybyli przedstawiciele firmy Kruszgeo. Firma Kruszgeo przez 40 lat wydobywała żwir i piasek oraz przesiewała go na terenie sąsiedniej gminy Kłaj. Ich uciążliwość dla Stanisławic była znaczna, pomimo 2 km oddalenia od domostw. Obecna lokalizacja to niecałe 280 metrów od zwartej zabudowy, a najbliższe 2 domy leżą **w odległości 50 metrów!** (Rys. nr 1). W czerwcu 2022 roku do Gminy Bochnia wpłynęło ponad 200 pism sprzeciwiających się zmianom przeznaczenia terenów rolnych leżących w Zakolu Raby na teren umożliwiający eksploatację złóż – kruszywa naturalnego.

Gmina, wpisała teren zakola rzeki Raby w miejscowości Stanisławice do projektu planu zagospodarowania przestrzennego par. 25, ust. 1: a/ „ustala się przeznaczenie eksploatacji powierzchniowej kopalin”, b/ „obiekty i urządzenia służące prowadzeniu inwestycji,” i oznaczono

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

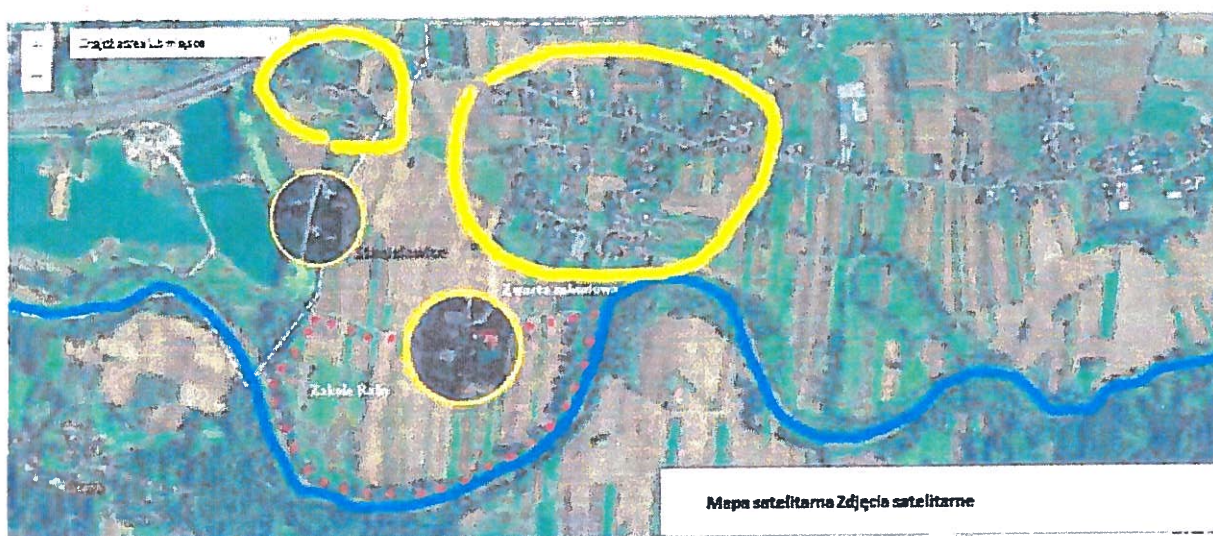
REGON 523315865 NIP 8681987252

je symbolem PE jako tereny eksploatacji powierzchniowej kopalin. Z takim oznaczeniem mieszkańcy Stanisławic kategorycznie się nie zgadzają. Zgodnie z przepisami gmina ma jedynie ujawnić, iż na tym terenie znajdują się złoża. (Załącznik nr 1)

Wskazane tereny obejmują grunty II i III klasy rolniczej (Załącznik nr 2) które są konsekwentnie wykupywane przez firmę Kruszgeo pomimo świadomości braku zgody mieszkańców Stanisławic na tę inwestycję. Należy zaznaczyć, iż działki przejmowane przez firmę Kruszgeo są własnością osób niemieszkających w Stanisławicach, lub mieszkających daleko od planowanej inwestycji. Jednak część właścicieli działek jest zdecydowanie przeciwna sprzedaży i chce dalej prowadzić działalność rolniczą.

Niepokój mieszkańców w związku z planowaną inwestycją wzbudzają szczególnie:

Rys. nr 1

1. Obecność domów mieszkalnych w bardzo bliskim sąsiedztwie planowanej zwirowni.
2. Fakt, że po powodzi w 2010 roku, cały teren zakola rzeki Raby był zalany wodą i uzyskał status terenu zalewowego. Pomimo całego zalania, tylko część zakola zyskała status terenu zalewowego przez PGWG, które to przesłało do Gminy swoją opinię i decyzję w tym zakresie wskazując teren na którym można prowadzić eksploatację. Mieszkańcy nie wyobrażają sobie życia w takim sąsiedztwie, mając świadomość jakie niebezpieczeństwo im grozi w przypadku powodzi.

Jak niebezpieczne jest takie sąsiedztwo, przekonali się o tym mieszkańcy Erftstadt w Niemczech. (Rys. nr 2, 3)

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

REGON 523315865 NIP 8681987252

Na terenach zalewowych na których leży Erfstadt, otworzono zwirownię. Powódź, która nawiedziła Niemcy w lipcu 2021 roku zalała zwirownię. Doszło do ogromnych osuwisk, które porwały 9 domów, a wiele zostało uszkodzonych i nie nadaje się do zamieszkania.

Rys. nr 2 Erfstadt przed powodzią

Rys. nr 3 Erfstadt w trakcie powodzi

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w piśmie z 29.11.2024r. K.RPP.610.373.2024.AR między innymi napisało:

Zwraca się także uwagę, iż na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (miejsce występowania złóż

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

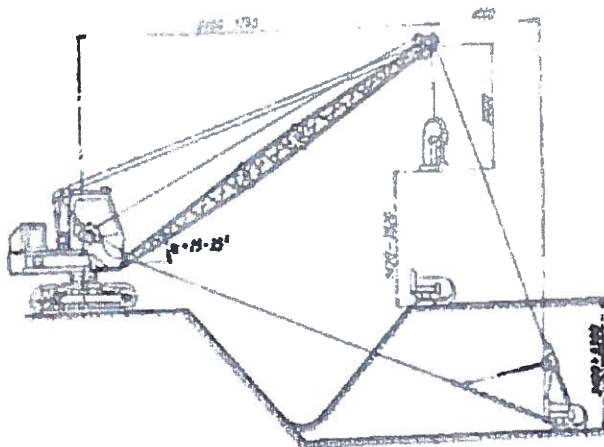
REGON 523315865 NIP 8681987252

„Chetm” i „Stanisławice-Zakole”) wskazano tereny eksploatacji powierzchniowej -symbol PE.

Eksploatacja kopalin na terenach przyległych do koryt rzecznych może doprowadzić do powstania basenów eksploatacyjnych o bardzo dużej głębokości, których dna znajdują się często znacznie poniżej dna rzeki. W czasie wezbrania filary ochronne terenów eksploatacji poddane są intensywnym procesom erozyjnym, w wyniku czego ulegają zmniejszeniu, aż do całkowitego zerwania. W konsekwencji stwarza to zagrożenie dla terenów przyległych stanowiąc jednocześnie zagrożenie dla ochrony zdrowia ludzi i środowiska. W związku z powyższym organ stoi na stanowisku, że nie ma uzasadnienia wyznaczanie w tym miejscu terenu eksploatacji powierzchniowej i negatywnie odnosi się do sposobu zagospodarowania tych terenów.

3. Z informacji firmy Kruszgeo „Podstawowe dane i parametry złoża kruszywa naturalnego Stanisławice – Zakole oraz możliwości jego eksploatacji na podstawie koncepcji uwzględniającej aktualne uwarunkowania środowiskowe”, możemy wyczytać iż roboty odkrywkowe prowadzone będą spycharką, koparką i wozidlami. Roboty eksploatacyjne koparką jednonaczyniową – część nadwodna. Nie opisano dokładnie w jaki sposób odbywać się będzie wydobywanie kruszywa spod lustra wody. Przy wydobywaniu kruszcu w gminie Kłaj firma Kruszgeo stosowała koparkę wieloczepakową (Rys. nr 4), która emitowała ciągły i trudny do zniesienia zgrzyt łańcuchów. Zwracamy uwagę, iż najbliższe domy znajdują się w odległości 50 metrów!!!

Rys. nr 4 Koparka wieloczepakowa

4. Nie wyobrażamy sobie życia w takim hałasie, który będzie nam towarzyszył przez 20 lat od 7 rano do 21 wieczór. I żadne usypywane wały nie wyciszą tego hałasu i to nie tylko ilość decybeli ale może bardziej uciążliwy i szkodliwy jest ciągły nie ustający hałas. Ten uciążliwy hałas będzie docierał również do mieszkańców Kłaja, których domy znajdują się w linii zakola. Nastąpi również zanieczyszczenie powietrza poprzez pracujące maszyny spalinowe oraz zapylenie spowodowane transportem urobku.

Ucierpią również mieszkańcy wzgórza Chełm, których domy znajdują się dużo powyżej zakola (Rys. nr 5). W żaden sposób nie da się ochronić ich przed ciągłym hałasem.

Rys. nr 5

5. Z posiadanych informacji wiemy, iż eksploatacja złoża przez firmę Kruszgeo jest planowana na około 12 metrach, czyli poniżej lustra wody rzeki Raby, co zapewne spowoduje istotne nieodwracalne zmiany w gospodarce wód powierzchniowych i gruntowych. Zmiana w gospodarce wodnej spowoduje w rzece obniżenie poziomu wody, skutkować będzie na istniejące czynne i nieczynne osuwiska znajdujące się na wzgórzu Chełm. Obniżą się też wody gruntowe. Będzie miało to ogromne znaczenie dla mieszkańców wciąż korzystających ze studni jak również na obfitość plonów z sąsiednich pól uprawnych.

6. Żwir znajdujący się w zakolu Raby jest naturalnym filtrem dla rzeki Raby, wpływa na jakość wody, która jest pobierana dla mieszkańców gminy Bochnia. Należy zaznaczyć, iż z chwilą otwarciem zapory w Dobczycach, ilość żwiru w Rabie poniżej zapory nie będzie się już zwiększała. Wydobycie 6 megaton żwirowego filtra, będzie ubytkiem nieodwracalnym.
7. Powstanie żwirowni w Stanisławicach – Zakole będzie olbrzymim zagrożeniem dla mieszkańców wzgórza Chełm. Wzgórze Chełm na którym znajdują się liczne zabytki między innymi, kościół Narodzenia św. Jana Chrzciciela (zabytek klasy 0), cmentarz parafialny z 1819 roku, cmentarz wojskowy, dzwonnica przy kościele parafialnym pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela z 1779 r. oraz inne zabytkowe budowle – łącznie 16, (Załącznik nr 3) mogą zostać narażone na zniszczenie. Wzgórze Chełm jest terenem osuwiskowym, od 2010 roku po powodzi obserwuje się powstawanie uskoków, szczelin w gruncie, pękanie ścian domów i murów. W wyniku tych osuwisk, 3 domy zostały wskazane do rozbiórki. Jest to teren o dużej niestabilności gruntu. Usunięcie trwałego gruntu po drugiej stronie Raby, może z dużym prawdopodobieństwem skutkować dalszymi osuwiskami. (Załącznik nr 4)
8. Tym bardziej, iż w zakolu Raby znajdują się kurzawki gruntowe. Wg map górniczych po drugiej stronie zakola Raby znajdują się pokłady solanki, ciągną się one w stronę Wieliczki. Po stronie Zakola w Stanisławicach podczas budowy autostrady kurzawki były przyczyną co najmniej rocznego opóźnienia budowy, wiemy również, iż takie kurzawki objawiły się podczas eksploatacji żwirowni w Kłaju i z opowieści ludzi tam pracujących, nierzadko dochodziło do sytuacji bardzo groźnych, gdzie zapadający i wysysający grunt zagrażał ludziom tam pracującym.

Ponadto wystąpi zanieczyszczenie wód. Wydobycie kruszywa często wiąże się z użyciem chemikaliów, takich jak cyjanek i kwas siarkowy, które mogą przenikać do gleby i wód gruntowych, a następnie do pobliskich rzek i strumieni. To zanieczyszczenie stanowi poważne zagrożenie dla życia wodnego i może zakłócić całe ekosystemy.

Poza zanieczyszczeniem wód, kolejnym zagrożeniem jest erozja gleby i sedymentacja. Usunięcie roślinności i gleby zwiększa ryzyko erozji gleby. Erozja prowadzi do zwiększonej sedymentacji w pobliskich rzekach, a to wpływa na jakość wody i może zakłócić naturalny przepływ rzeki. Sedymentacja może zasypywać siedliska na dnie rzeki, szkodzić populacjom ryb.

Powyższe będzie miało poważny wpływ na zasoby wodne. Kopalnie odkrywkowe często wymagają dużych ilości wody do przetwarzania minerałów i tłumienia pyłu. Może to prowadzić do wyczerpania lokalnych zasobów wodnych, wpływając na dostępność wody dla naszej społeczności i ekosystemów. W niektórych przypadkach obniżenie poziomu wód

gruntowych z powodu działalności wydobywczej może również prowadzić do wysychania rzek i strumieni.

9. Uruchomienie wydobycia żwiru w Stanisławicach – Zakole, dotyczy nie tylko wsi Stanisławice, ale również wsi Kłaj i Targowisko. Przez te wsie będzie wywożony urobek i przerabiany w Targowisku. Jak uciążliwa jest to działalność dla mieszkańców tych miejscowości, przedstawiciele firmy Kruszgeo usłyszeli na jednym z zebrań wiejskich w WDK w Stanisławicach.
10. Wójt Gminy Bochnia w piśmie z dnia 31.11.2024 wydał decyzję odmowną w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie wydobycia kopalin ze złoża „Stanisławice – Zakole” wraz z drogą wywozu kruszywa wzdłuż rzeki Raby do zakładu przerobczego w Targowisku. W piśmie wskazano, iż przedmiotowy teren jest terenem korytarzy ekologicznych (Dziennik Urzędowy Województwa Małopolskiego Nr 267 poz. 1764).

Zakwalifikowanie tego terenu do Korytarza Ekologicznego miało swoje podstawy - Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa) oraz dyrektywa 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (dyrektywa ptasia) i nic nie usprawiedliwia, aby to zmienić.

Wzdłuż Zakola Raby są zadrzewienia i zakrzewienia stanowiące naturalne siedliska i obszary migracji dla licznej zwierzyny tj: czapla siwa i biała, kormorany, bociany, bażanty, samy, zajace, lisy oraz co najważniejsze na terenach tych jest siedlisko błotniaka łąkowego (Circus pygargus). W Polsce siedliska błotniaka łąkowego są objęte ścisłą ochroną, do czego Polska zobowiązała się przystępując do Konwencji Ramsarskiej. W Europie od XX wieku nastąpił spadek liczebności błotniaka łąkowego, głównie w wyniku przekształcania i zaniku jego naturalnych siedlisk.

Lęgi błotniaka łąkowego zlokalizowane są na polach zbóż, rzepaku, koniczyny czy lucerny oraz na kośnych łąkach. Zakole Raby ma około 50 h i całkowicie spełnia te warunki, dlatego obserwujemy obecność błotniaka na naszym terenie.

W Polsce błotniak łąkowy objęty jest ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochronny czynnej (Dyrektywa Ptasia UE, Konwencja Berneńska, Konwencja Bońska).

Należy również zwrócić uwagę, iż dzika zwierzyna zamieszkująca te tereny w przypadku uruchomienia inwestycji Kruszgeo, zostanie pozbawiona możliwości nie tylko migracji, ale również dostępu do licznych wodopojów istniejących wzdłuż Rzeki Raby. Rys. nr 6

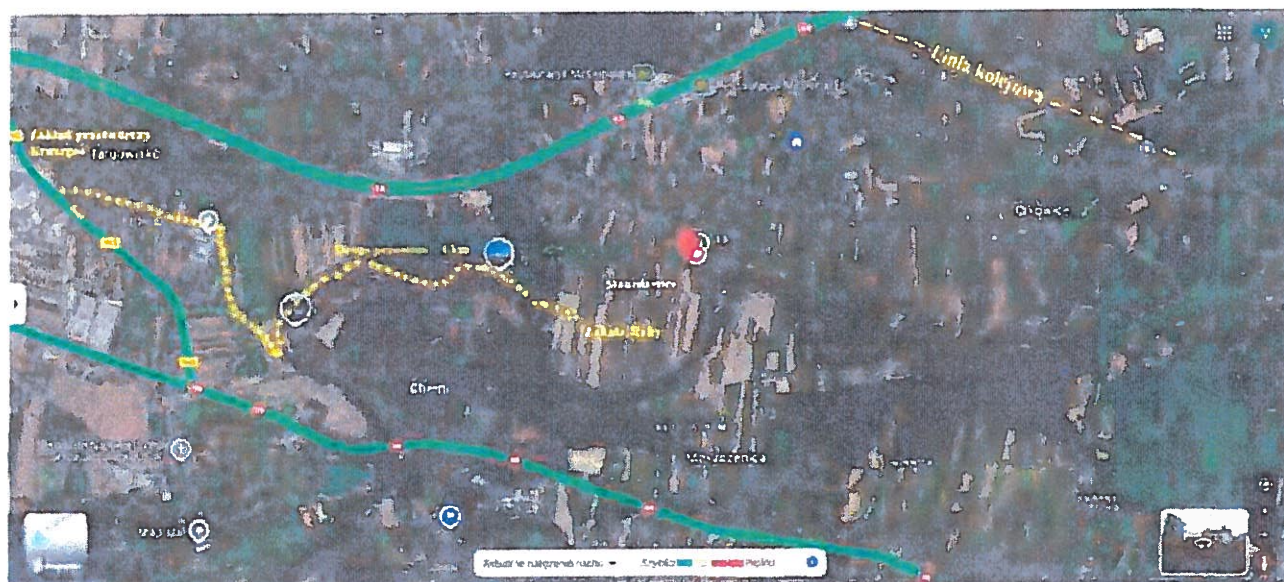
Teren ten jest zamknięty drogą 963, E94, autostradą A4 oraz linią kolejową. Tylko korytarz wzdłuż Raby umożliwia migrację zwierzyny dzikiej i dostęp do wody. Stawy znajdujące się przy Starorzeczu zostały szczelnie ogrodzone, pozbawiając zwierzynę dostępu do wody. (Ośrodek Rekreacyjny Dolina Raby w Kłaju). Rys. nr 7

Jest uzasadnionym twierdzić, że otwarcie wydobywania w zakolu Raby doprowadzi do zniszczenia krajobrazu i utraty siedlisk. Proces wydobywania wymaga usunięcia dużych ilości ziemi, co prowadzi do drastycznej zmiany krajobrazu. Naturalne siedliska zostają zniszczone, co skutkuje znaczną utratą bioróżnorodności na dużym obszarze.

Rys. nr 6

Rys. nr 7

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

REGON 523315865 NIP 8681987252

Przedstawiamy powyższe argumenty jako najważniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska oraz ochrony mieszkańców Stanisławic. Uważamy, że żwirownia w Zakolu Raby nie może powstać i w związku z tym firma Kruszgeo nie powinna dostać pozytywnych opinii w żadnej instytucji decyzyjnej. Eksploatacja złoża, mająca trwać 20, to jest całe pokolenie. Zwracamy również uwagę na krajobraz terenu zwanego Zakole. Kiedyś służył mieszkańcom oraz przyjezdnym z Krakowa do wypoczynku. Piękny krajobraz unikatowy w swoim kształcie charakteryzuje się wyjątkowymi walorami, co również zasługuje na ochronę przed dewastacją. Samo zakole to wytwór rzeki Raby i zasługuje ze względu na walory krajobrazowe, przyrodnicze na szczególną ochronę.

Bazując na przytoczonych powyżej argumentach obawiamy się długoterminowych konsekwencji środowiskowych dla naszej wsi i okolic. Skutki środowiskowe kopalni odkrywkowych są nie tylko natychmiastowe, ale również długotrwałe. Opuszczone wyrobiska mogą przez lata stanowić zagrożenie dla środowiska, a stojąca woda w tych wyrobiskach może stać się miejscem rozmnażania komarów i innych szkodników. Trwałe zanieczyszczenie rzek i wód gruntowych z opuszczonych kopalni pozostaje uporczywym wyzwaniem środowiskowym.

Uważamy, że decyzja Gminy Bochnia, która zwróciła się do Ministerstwa (z pozytywną opinią Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejski przy Marszałku Małopolski) z prośbą o odrolnienie gruntów, nie uwzględnia w wystarczającym stopniu interesów i bezpieczeństwa mieszkańców oraz ochrony środowiska naturalnego.

Zarząd Województwa Małopolskiego, w piśmie z dn. 06.06.2022, które stanowi odpowiedź na przystąpienie do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bochnia, przekazał informacje i wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przejętego przez Sejmik, w którym, między innymi, w punkcie Ochrona i Właściwe Gospodarowanie Zasobami Środowiska Naturalnego, zwraca uwagę na przeciwdziałanie degradacji krajobrazu, ochronę ujęć wód, uwzględnienie zasięgów terenów zagrożonych powodzią oraz wynikających z położenia w tych obszarach uwarunkowań, a także zachowanie ponadregionalnej i regionalnej ciągłości ekologicznej dla terenów znajdujących się w obrębie głównych i regionalnych korytarzy ekologicznych, wyznaczenie terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi i uwzględnienie uwarunkowań związanych z ich ochroną.

Dotychczasowe kroki podjęte przez Gminę Bochnia w naszej ocenie nie chronią w wystarczającym stopniu interesów mieszkańców przed negatywnymi skutkami tej inwestycji.

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

REGON 523315865 NIP 8681987252

W związku z powyższym, apelujemy do Pana Dyrektora o podjęcie działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego i zdrowia mieszkańców Stanisławic.

Inne uwagi i zastrzeżenia zostały już przez nas zgłoszone do innych kompetentnych instytucji (Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Małopolska Izba Rolnicza, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie).

Z poważaniem

Zarząd Stowarzyszenia

„Czyste Stanisławice”

Załączniki:

1. Mapa MPZP
2. Mapa – klasyfikacja gruntów
3. Wykaz zabytków Wzgórza Chełm
4. Karta osuwiskowa

Stowarzyszenie „Czyste Stanisławice”

REGON 523315865 NIP 8681987252

